

HELGONEN

Våra förebilder

Till dig som vill använda

Kateketens verktygslåda IV - Helgonen

- något om innehållet och några förslag till hur man kan använda det

Att se helgonen som förebilder och förebedjare är viktigt för oss katoliker. Många har sitt eget skyddshelgon att vända sig till för att få stöd och hjälp i livet. Samtidigt vet vi att helgonen varit och är helt vanliga människor – men de har på ett särskilt sätt vikt sina liv åt Gud – drivna av kärlek till Kristus.

Men vad betyder egentligen helgonen för våra barn och ungdomar? Antagligen inte så mycket – om de inte får möjlighet att lära känna dem och kanske upptäcka att även bland helgonen kan finnas ”idoler” och förebilder. Att ha ett helgon som föredöme kan vara en bra motvikt mot alla trender och moden som flimrar förbi i tillvaron. Framförallt kan vi alla bli inspirerade att ”göra gott”, att liksom helgonen följa Kristus. – Att vi kan vända oss till helgonen med bön om hjälp kan också vara en viktig upptäckt.

Syftet med den här verktygslådan är att lyfta fram och levandegöra helgonen och deras betydelse samt bidra med pedagogiska och metodiska idéer. Därför har vi bland annat tagit med en del berättelser och legender som i sin enkelhet är fängslande och levande. De visar också att helgon kan vara mycket olika. När det gäller legenderna bör man vara medveten om att de ofta är utslag av den fromma fantasin och alltså inte alltid representerar vad vi menar med ”fakta”. Ändå är de ju viktiga källor att hämta uppbyggelse och inspiration ur. Även texten på de helgonkort som KPN givit ut har ofta legendkaraktär.

Förutom helgonlegender och berättelser (delvis hämtade ur gamla ZOOM-nummer) innehåller verktygslådan ett helgonkalendarium med de mest kända helgonen samt en del arbetsuppgifter av olika svårighetsgrad. Vi har gjort ett förslag med inriktning på tre olika åldersgrupper, 7-9 år, 10-13 år och 14-16 år. Vi har markerat åldersgruppen på de olika arbetsuppgifterna på följande sätt (se överst på nästa insida av pärmen):

för åldern 7-9 år med

för åldern 10-13 år med

för åldern 14-16 år med

Naturligtvis kan varje kateket välja fritt bland arbetsuppgifterna. Detta är ju bara ett förslag men som kanske kan vara till hjälp vid valet.

Vi tycker också det är viktigt att visa på våra svenska helgon. Därför har just dessa fått ganska stort utrymme med små korta berättelser, där barnen med ledning av berättelserna skall gissa vilka helgon det handlar om och fylla i resultatet i tomma rutor i ett kors. För säkerhets skull presenterar vi facit.

		S:t Ansgar		
		S:t Sigfrid		
S:t Eskil	S:t Botvid		S:t David	S:ta Elin
		S:ta Katarina		
		S:t Erik		
		S:ta Birgitta		
		S:ta Ragnhild		

Till den mer avancerade uppgiften om Maximilian Kolbe, Moder Teresa och Sophie Scholl bifogas texter, hämtade ur "Trons människor – Kristna porträtt", utgivna av Ki-dok, Katolsk Information och dokumentation.

Så här kan du använda Kateketens verktygslåda

Kateketens verktygslåda nr 4 innehåller:

✚ Reflexioner kring vad helgon är	S.1
✚ Helgonkalendarium	S.4
✚ De tolv apostlarna–de första helgonen	S.6
✚ Finns det svenska helgon?	S.7
✚ Om svenska helgon	S.9
✚ Vi och våra skyddshelgon	S.14
✚ Har du ett eget skyddshelgon?	S.16
✚ <i>Den heliga Birgitta</i>	S.17
✚ <i>Sankt Sigfrid. Av Stig Lindholm</i>	S.19
✚ En resa tillbaka i tiden. Om <i>Sankt Erik</i>	S.23
✚ Jag – <i>Franciscus</i> . Solsången	S.25
✚ Legendan om <i>Kristofer</i>	S.28
✚ "Låt mig dö i stället". Om <i>Maximilian Kolbe</i>	S.30
✚ <i>Moder Teresa</i> – kärlekens missionär	S.32
✚ <i>Moder Teresas</i> betraktelse	S.35
✚ <i>Sophie Scholl</i>	S.36
✚ Tre kristna förebilder för vår tid	S.39
✚ <i>Martinsvisa</i>	S.40
✚ Moder Maria Elisabeth Hesselblad, dramatisering	S.42
✚ "Altarskåp" – med bruksanvisning	S.46

Materialet kan användas:

till fördjupning

För att lära känna våra vanligaste helgon, både svenska och andra, och vad det var som gjorde att just de blev helgon.

som reflexion

att reflektera över vad helgon är – och att de kan vara mycket olika.

att helgon egentligen är vänliga människor som vigt sina liv åt Gud och att kärleken till Kristus är deras drivkraft.

som sysselsättning

när kateketen kanske vill ägna sig särskilt åt några barn i gruppen.

KATOLSKA PEDAGOGISKA NÄMNDEN 2016

Ny layout och bearbetning
av Sarah Didden och Marcel Fischer
2016 och 2017

HELGON

Vet du vad ett helgon är? Så klart, säger du kanske, men är det riktigt säkert? Tänk efter! Vad tycker du egentligen, att ett helgon är? Finns det någon människa som du tycker är "som ett helgon"? Skriv ned vad du tycker och jämför med en kamrat. Varför tycker ni just så? Berätta för varandra i gruppen om era "helgontankar". Kommer ni att tänka på några kända helgon? Välj ut något helgon och läs om henne/honom. Du kan hitta några exempel på helgon i verktygslådan om helgonen (eller i olika böcker om helgon som du säkert kan låna från något bibliotek). Vad är det som gör, att just den person som du valt ut kan kallas för helgon? Stämmer det med dina egna funderingar?

ETT HELGON ÄR

någon som ljuset lyser igenom

HELGON är Jesus lärjungar.

HELGON tänker, pratar och handlar som Jesus gjorde.

- Maximilian Kolbe räddade en pappas liv genom att ge sitt eget liv i stället; han var ju präst och hade inga egen barn.

- Moder Teresa från Calcutta och hennes medarbetare går ut och letar upp de utstötta och döende på gatan; genom att möta dessa människor med omsorg och kärlek får de veta att någon bryr sig om dem, att också de ska få plats i Guds Rike.

HELGON drivs av Jesus Kristi ande. På det sättet visar de, vad Jesus själv har visat: MÄNNISKOR får aldrig behandlas som saker och ting. MÄNNISKOR ska vara mot sina medmänniskor som Jesus själv var.

*Människor ska man älska
Och saker ska man använda
- Inte som nu tvärtom!*

(Ur Zoom nr 4/90)

ETT HELGON ÄR

en förebild – någon som delar med sig

ETT HELGON ÄR

någon som bygger broar

ETT HELGON ÄR

någon som får andra att känna sig stora

ETT HELGON ÄR

någon som tröstar och förstår

Rita din egen bild!

HELGONKALENDARIUM

Med Jesus Kristus i centrum – som den stora förebilden. Det är genom Honom människorna blivit heliga, de människor vi kallar helgon.

31 januari

S. Giovanni Bosco
(+ 1888)

3 februari

S. Ansgar
(+ 865)

15 februari

S. Sigfrid av Växjö
(1000-talet)

17 mars

S. Patrick, Irlands
apostel
(+ 461)

23 april

S. Georg
(+ omkr 304)

18 maj

S. Erik
(+ 1160)

4 juni

S. Elisabeth Hesselblad
(+ 1957)

12 juni

S. Eskil
(+ 1080)

25 juni

S. David
Västmanlands apostel
(1000 – talet)

29 juni

Petrus och Paulus
apostlar

28 juli

S. Botvid
(+ 1120)

30 juli

S. Elin av Skövde
(1100-talet)

31 juli

S. Ignatius av Loyola
(+ 1556)

2 augusti

S. Katarina av Vadstena
(+ 1381)

14 augusti

S. Maximilian Kolbe
(+ 1941)

4 oktober

S. Franciskus av Assisi
(+ 1226)

7 oktober

S. Birgitta av Vadstena
(+ 1373)

9 oktober

S. Ingrid av Skänninge
(1200-talet)

17 november

S. Elisabet av Ungern
(+ 1231)

6 december

S. Nikolaus
(+ 350)

13 december

S. Lucia
(+ 304)

HELGONDAGAR UNDER KYRKOÅRET

Helgondagarna påminner oss om de kristna som gått före oss. Genom att lära känna deras liv och verksamhet inspireras vi till att ha dem som våra förebilder. Och genom att be om deras förböner får vi stöd och hjälp på vår väg genom livet. Genom helgonen blir vi också påminda om den stora gemenskap vi lever i, trons och Kyrkans gemenskap – genom tiderna.

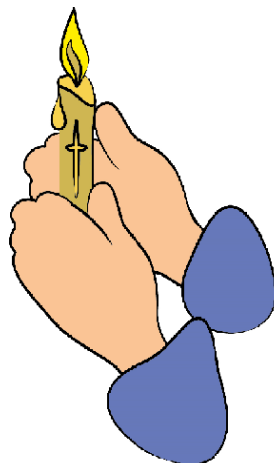
Nästan varje dag firar kyrkan minnet av något eller några helgon. (Se helgonkalendariet i verktygslådan och eventuellt kalendarium för Stockholms stift i Oremus.)

Den 1 november är *Alla helgons dag*. Då firas de helgon som inte är så kända och som inte har någon egen dag. Det finns också en rad människor från olika tider och länder, som har levt som helgon, men som kyrkan inte kunnat kanonisera (helgonförklara). Också de firas på Alla helgons dag.

Den 2 november minns vi alla avlidna, *Alla själars dag*. Då kommer man ihåg och ber för alla övriga människor som dött.

Det är vanligt, att man just under allhelgonahelgen besöker kyrkogårdar och sätter ljus på gravarna. Ljuset liknar reflexer från påskljuset – det är om uppståndelsen, livet med Kristus hos Fadern i himlen – som alla de små ljusen vill tala. Och liksom röken stiger upp mot himlen, stiger också våra böner upp till Gud – böner för alla dem som redan dött.

FINNS DET SVENSKA HELGON?

Jesus ville att evangeliet, glädjebudet om honom, skulle spridas till alla folk och länder. Därför sa han i sitt avskedstal till lärjungarna:

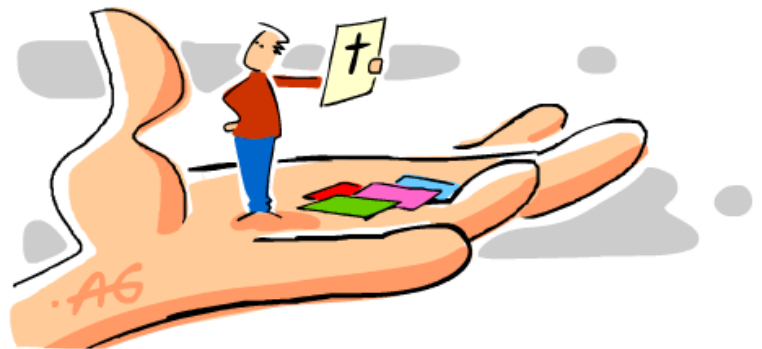
GÅ DÄRFÖR UT OCH GÖR ALLA FOLK TILL LÄRJUNGAR.
DÖP DEM I FADERNS OCH SONENS OCH DEN HELIGE ANDES NAMN.
LÄR DEM ATT HÅLLA DE BUD JAG HAR GETT ER.
OCH SE, JAG ÄR MED ER ALLA DAGAR TILL TIDENS SLUT.
(Matt 28:19-20)

Också Sverige nåddes av budskapet om Jesus Kristus.

Den förste som spred evangeliet till vårt land var Ansgar.

Det var på 800-talet.

Från 1000-talet och framöver kom flera andra missionärer till Sverige för att fortsätta Ansgars verk. Flera av dem kom från England.

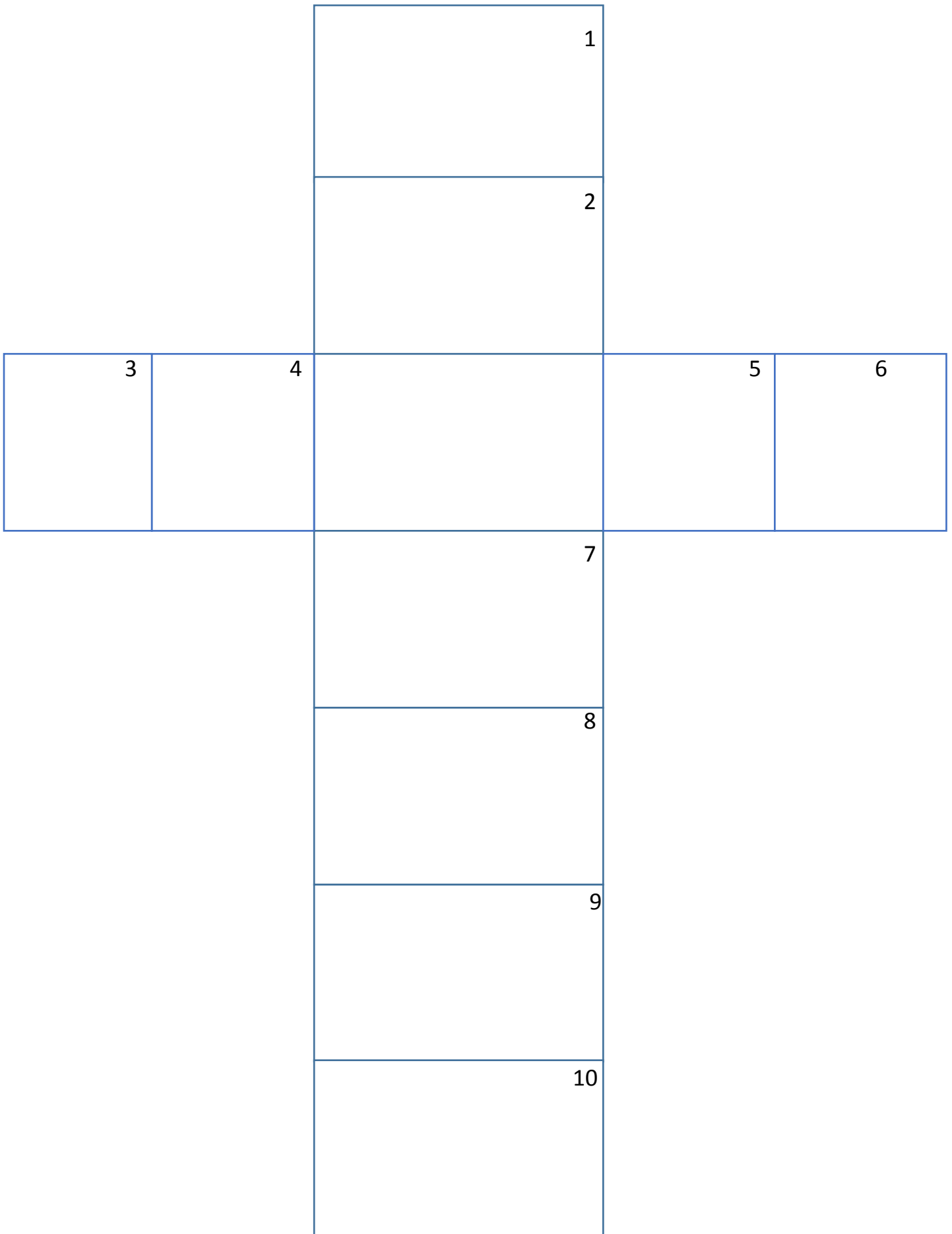

Det finns många berättelser och legender nedskrivna om dessa helgon, som i flera fall blev martyrer för sin tro och för att de ville sprida evangeliet till de ibland ganska våldsamma nordborna. Så småningom kom alltfler människor till tro och lät döpa sig, och tack vare dessa kämpande missionärer blev också Sverige ett kristet land.

Vilka var då dessa människor, som ofta kom från främmande land och till och med kunde ge sina liv för att Sverige skulle bli kristet?

För att få veta det, kan du läsa om dem i berättelserna, som finns med här i verktygslådan. De är skrivna i "jag"-form, och du kan säkert gissa vilka de är. Allteftersom du kommer på vilka de är, skriver du upp namnen i de tomma rutorna i det stora ritade korset, tills alla rutorna är fyllda med svenska helgonnamn.

Men först skall vi skriva upp det viktigaste namnet av alla i den tomma rutan mitt i korset. Vem kan det vara? Han står i centrum. Det är genom honom människorna blivit heliga. De människor som vi kallar helgon.

OM SVENSKA HELGON

DEM ÄR JAG?

Första berättelsen

Jag föddes omkring år 801 i Frankrike. När jag var fem år, dog min mor, och jag skickades till en klosterskola. Som vuxen blev jag benediktinmunk. År 829 skickades jag som den förste missionären till Sverige, utsänd av kejsar Ludvig den fromme i Frankrike. Han tyckte, att vikingarna i norr behövde höra evangeliet om Jesus Kristus. Jag kom till handelsstaden Birka på nuvarande Björkö i Mälaren. Där fanns redan en del kristna köpmän och slavar. Jag blev vänligt mottagen av sveakonungen Björn och kunde fira den första heliga mässan. På våren 831 lämnade jag Birka för att bli ärkebiskop i Hamburg-Bremen och blev på så sätt ansvarig för kristendomens spridning i de nordiska länderna. Före min död år 865 hann jag besöka Birka ännu en gång men mötte då ett visst motstånd från den nye sveakonungen Olof. Jag måste övertala honom för att åter få predika och döpa. Inte många bär mitt namn. Min namnsdag är den 3 februari.

Vem är jag?

Andra berättelsen

Jag kom som missionär från England till Sverige på 1000-talet. Jag var verksam både i Norge och Sverige. Mest känd är jag för att jag döpte konung Olof Skötkonung vid Husaby källa i Västergötland. Det berättas om mig att en gång, när jag närmade mig Växjö, fick jag se tre ljus sväva över vattnet på Helgasjön. När jag närmare undersökte vad det var fråga om, fann jag ett kar med tre avhuggna huvuden – Unamans, Sunamans och Vinamans. Dessa tre unga män, som sägs ha varit mina brorsöner, hade följt med mig till Varend, där de stannade kvar när jag gav mig av. Under min frånvaro hade de lidit martyrdöden. I Småland och Västergötland förekommer mitt namn ofta samband med källor, kyrkor, gator och torg. Min namnsdag är den 15 februari.

Vem är jag?

Tredje berättelsen

Jag kom från England till Sverige för att förkunna evangeliet. Jag blev biskop över "landet nordanskogs", det vill säga norr om Tiveden, dit jag skickades av den svenska

kung Inge, som själv var en ivrig kristen. Men när den hedniske kung Sven blev kung, led jag martyrdöden i Strängnäs. Det var den 12 juni 1080. Jag begravdes i Eskilstuna men räknas som hela Södermanlands apostel. Jag avbildas med tre stenar, eftersom jag blev stenad till döds. Jag är lätt att skilja från martyren Stefanus, som ju också stenades till döds, genom att jag alltid framställs som biskop. Jag brukar firas den 12 juni.

Vem är jag?

Fjärde berättelsen

Även jag räknas som Södermanlands apostel. Jag kom från en rik svensk bondesläkt, och blev omvänd till kristendomen av en präst i England. En vårdag, när jag åkte ut med mina drängar till en ö för att fiska, blev vi bortmotade av öns ägare. Då begav vi oss till en egen fiskeplats, där vi fick en stor fångst, något som uppfattades som ett mirakel. Därför avbildas jag med en fisk. Jag avbildas också med en yxa, eftersom jag blev ihjälslagen med en yxa av en friköpt träl år 1120 på Södertörn i Södermanland. Mitt minne är särskilt knutet till Botkyrka söder om Stockholm. Min minnesdag är den 28 juli.

Vem är jag?

Femte berättelsen

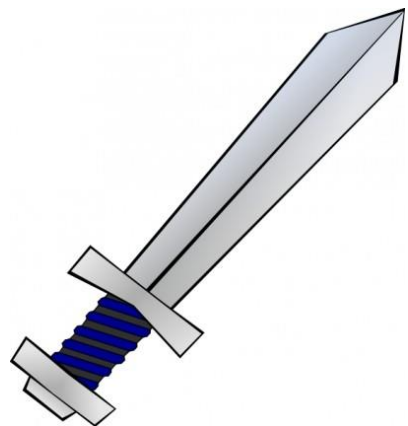

Jag är Västmanlands apostel och kom från England liksom flera andra av Sveriges "apostlar". På min ålderdom blev jag nästan blind. En gång, när jag läste tidegården i kyrkan, råkade jag hänga upp mina handskar på en solstråle, som trängde in genom kyrkfönstret – och de förblev hängande. Så berättar legenden om mig. Min minnesdag är den 25 juni.

Vem är jag?

Sjätte berättelsen

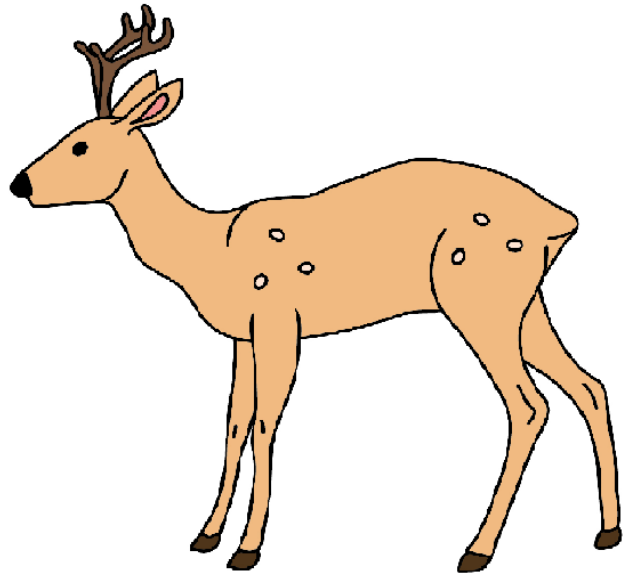
Jag levde på 1100-talet och växte upp i en förnäm familj i Västergötland. Jag fick många barn i äktenskapet med den man jag blivit bortgift med. Sedan jag blivit änka, levde jag helt för Gud. Bland annat bekostade jag uppförandet av Skövde kyrka. En dag, när jag var på väg till Götene kyrkas invigning, blev jag dödad med svärd av några fiender till min släkt. På kvällen samma dag fick en blind man tillbaka sin syn, när han beströk sina ögon med blod från mitt avhuggna finger. Detta hände på den plats, där jag blivit dödad. I legenden om mig står det också, att på den plats där de som bar min kropp stannat och vilat sig, hade en källa välld fram. Min namnsdag är den 31 juli.

Vem är jag?

Sjunde berättelsen

Min mor var den heliga Birgitta av Vadstena. Jag fick följa henne på många vallfärder i Italien och till det heliga landet. Efter hennes död ledde jag utvecklingen av klostret i Vadstena. Jag brukar avbildas i birgittasystrarnas ordensdräkt. Ibland bär jag en hjort i mina armar. Hjorten påminner om det tillfälle, då jag räddades från en närgående friare. Just som den unge mannen skulle röva bort mig, kom en hjort springande. Ynglingen tyckte det var intressantare att jaga hjorten, och på så sätt kom jag undan. Liksom min mor har också jag haft gudomliga uppenbarelser. Min namnsdag är den 2 augusti.

Vem är jag?

Åttonde berättelsen

Jag var svensk kung under 1100-talet. En majdag är 1160, efter mässan, led jag martyrdöden i Uppsala. Det var mina fiender som ville komma åt min kungakrona. Mina kvarlevor lades i ett skrin i Uppsala domkyrka i samband med att jag helgonförklarades. Jag brukar avbildas med ett svärd, eftersom jag dödades med ett svärd. Ofta bär jag också en kungakrona. Jag betraktas som Sveriges skyddshelgon, och jag finns med i Stockholms stadsvapen. Den katolska domkyrkan är uppkallad efter mig. Jag firas den 18 maj.

Vem är jag?

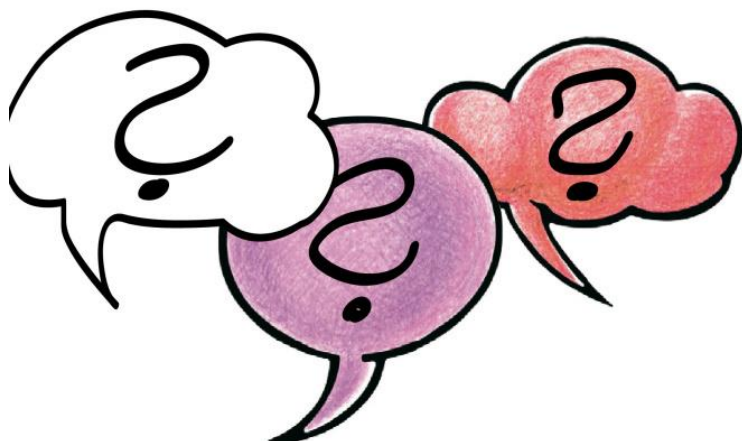

Nionde berättelsen

Jag föddes år 1303 på Finsta gård i Uppland. Jag gifte mig ung med Ulf Gudmarsson och fick med honom åtta barn, bland annat dottern Katarina. När jag blivit änka, fick jag i en uppenbarelse från Gud uppdraget att grunda VÅR FRÄLSARES ORDEN. I Vadstena grundades det första klostret, som tillhörde denna orden. Jag lyckades också övertala påven att flytta tillbaka till Rom från Avignon i Frankrike. Efter en vallfärd till det heliga landet dog jag i Rom den 23 juli 1373. Den 7 oktober 1391 blev jag helgonförklarad, och därför firas jag just den 7 oktober.

Vem är jag?

Tionde berättelsen

Jag var drottning i Tälje 1100-talet. Jag hjälpte fattiga och behövande och arbetade för att utbreda kristen tro och fromhet. Jag är Södertäljes skyddshelgon och min bild finns med i Södertälje vapen, där jag framställs med gloria och krona och med en pilgrimsstav i handen. Södertälje kyrka är också uppkallad efter mig.

Vem är jag?

Vi och våra skyddshelgon

Texten på detta uppslag har skrivits av syster Sixta för Eugenia Kyrkblad. Tack för att vi fick använda den!

Vid dopet kallades var och en av oss vid namn. Ofta har vi fått våra namn efter något helgon. Om du tittar i almanackan, så märker du att vi nästan varje dag firar ett helgon. Hur många helgon finns det egentligen? Otaliga, kända och okända, ingen kan räkna dem. Ordet *helgon* är släkt med ordet *helig* (jämför vårt "hel"), som på latin heter *sanctus*.

I många kyrkor, på altarskåp, predikstolar och portaler samt målningar på kyrkans väggar och takvalv, ser vi figurer och bilder av helgon som har betytt mycket för kyrkan.

De ska vara våra förebilder och föredömen och påminna oss om de mäktiga gärningar som Gud utförde genom dem. I den apostoliska trosbekännelsen säger vi:

Jag tror på... de heligas gemenskap...

Denna gemenskap med helgonen visar vi:

- när vi tillsammans med dem sjunger Guds lov
- när vi i deras liv hittar våra förebilder
- när vi ber dessa Guds och våra vänner om förbön

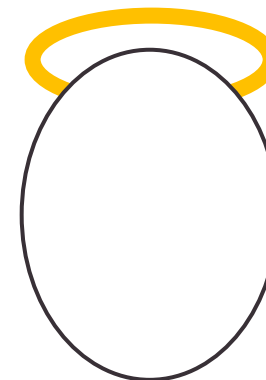
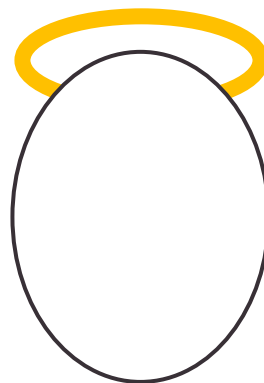
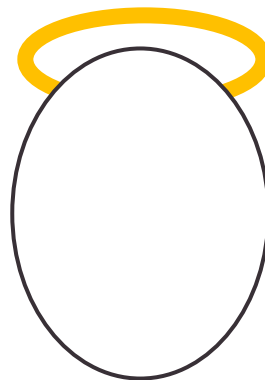
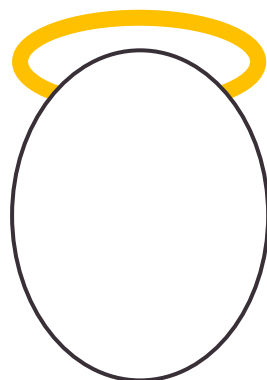
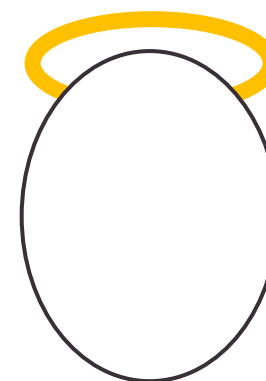
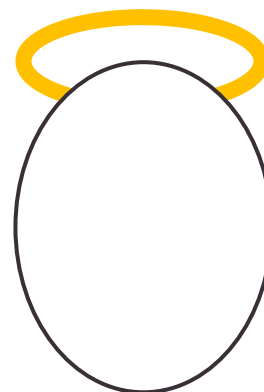
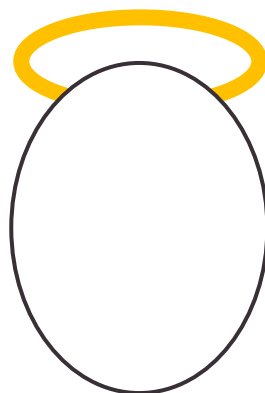
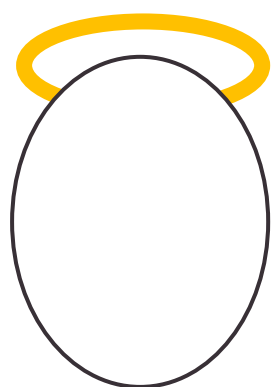
Ett sätt att be helgonen om förbön är att be helgonlitanian. En läser före, och de andra faller in:

<i>Herre, förbarma dig.</i>	<i>(alla:) Herre, förbarma dig.</i>
<i>Kristus, förbarma dig.</i>	<i>(alla:) Herre, förbarma dig.</i>
<i>Herre, förbarma dig.</i>	<i>(alla:) Herre, förbarma dig.</i>
<i>Heliga Maria</i>	<i>(alla:) Bed för oss</i>
<i>Heliga Josef</i>	<i>-"-</i>
<i>Helige Ansgar</i>	<i>-"-</i>
<i>Heliga Birgitta</i>	<i>-"-</i>
<i>Heliga ...</i>	<i>-"-</i>

Du kan fortsätta med apostlarnas namn, sedan alla namn som förekommer i familjen och släkten och så vidare. Du har väl inte glömt ditt skyddshelgon? Vad vet du om honom/henne? När har du namnsdag?

Slå upp Matt. 5:3-10 och läs om vilka människor Jesus prisar saliga. Vilka är "de åtta saligheterna". Fyll i de åtta bilderna här nedanför. Samtala om vad "fattig i anden", "ödmjuk" etc. betyder.

(VR Kateketnytt 1/1994)

HAR DU ETT EGET SKYDDSHELGON?

NÄR FIRAS DIN NAMNSDAG?

Här ser du ett kors med tomma rutor. Här kan ni alla i gruppen fylla i era namn/skyddshelgon, och vilken dag de firas. Men först fyller ni i rutan mitt i korsets centrum – med bild eller symbol. Vem är det som står i centrum?

DEN HELIGA BIRGITTA

Vårt mest kända helgon är S:ta Birgitta. Hon fick stor betydelse långt utanför Sveriges gränser. Hon grundade bland annat en klosterorden, VÅR FRÄLSARES ORDEN, som fick spridning i många länder, också i Sverige.

Vem var då den heliga Birgitta?

Birgitta Birgersdotter föddes år 1303 på Finsta gård i Uppland. Hon växte upp i en inflytelserik, förmögen och bildad familj och lärde sig att både läsa och skriva. Det var inte så vanligt på den tiden, särskilt inte för flickor. När Birgittas mor dog, flyttade Birgitta till sin moster i Östergötland. Där bodde hon sedan i två år och hela tiden drömde hon om att få gå i kloster. Men hennes far ville annorlunda. Då Birgitta var 13 år gammal, giftes hon bort med Ulf Gudmarsson, som då var 18 år.

Ulf och Birgitta bosatte sig i Östergötland – och fick åtta barn. Familjen blev snart känd för sin välgörenhet. Birgitta lät bygga ett särskilt hus för fattiga och sjuka och hon deltog själv i vården av deras bölder och sår. Varje dag lät hon tolv fattiga äta vid sitt bord och hon betjänade dem själv. När Ulf inte var hemma, sov hon inte i sängen utan på halm på golvet.

År 1341 startade Ulf och Birgitta en pilgrimsresa till Santiago de Compostela i Spanien. När de kommit hem igen, lovade de att viga sina liv åt Gud. Kanske skulle de tillsammans stifta ett eget kloster. Men Ulf dog redan i februari 1344. Efter Ulfs död började Birgitta, på Kristi befallning, sitt stora livsverk. Hon slog sig ned i ett kloster vid Omberg, men det var inte där Gud ville ha henne. I en uppenbarelse fick hon så i

uppdrag av Gud att grunda VÅR FRÄLSARES ORDEN. Livet i klostret skulle lyda de degler som Kristus själv dikterade för Birgitta.

Herren talade till Birgitta och kallade henne att åka till Rom. Hon skulle där försöka förmå påven att återvända till Rom från sitt opassande liv i Avignon i Frankrike. Hon skulle mäkla fred mellan Englands och Frankrikes kungar. Sist men inte minst gällde det för Birgitta att få ordensregeln bekräftad.

År 1349 bryter Birgitta upp från Sverige i sällskap med en grupp andra svenska pilgrimer. I 17 år får hon vänta på resultat i sin första uppgift; 1367 kommer påven Urban V tillbaka, driven av hennes uppmaningar. Han firar då den heliga mässan i Peterskyrkan. Under väntetiden fördes i Birgittas hus ett klosterliknande liv. Dessutom var hon ofta ute på pilgrimsvandringar, alltid till fots och i alla väder. 1370 bestämmer sig påven för att återvända till Avignon, där han känner sig tryggare. Birgitta hann ändå få sin ordensregel godkänd, men även det blev lite av en besvikelse. Orden fick inte vara helt självständig, utan blev en fortsättning på den helige Augustinus regel. Påven gav tillstånd att grunda ett kloster i Vadstena.

På nyåret 1372 gav sig Birgitta iväg mot Jerusalem. Året därpå var hon tillbaka i Rom, men hennes hälsa var inte den bästa. Hon fick av Kristus själv budskapet att hon skulle dö och blev ledsen, eftersom hennes verk inte var färdigt ännu. Hon dog på morgonen den 23 juli 1373. Hennes stoft fördes till Vadstena, där hon skrinlades i klosterkyrkan. Birgitta helgonförklarades redan 18 år efter sin död. Det var den 7 oktober 1391, och det är fortfarande den dag Kyrkan firar henne.

(berättat av syster M. Antida)

Sankt Sigfrid

Stig Lindholm

Den Helige Sigfrid kom till Sverige som missionär i början av 1000-talet. Han döpte Olov Skötkonung, som blev Sveriges förste kristne kung, i Husaby källa vid Kinnekulle. Sankt Sigfrid arbetade också i Växjö och trakten däromkring. Helgonet har givit namn åt S:t Sigfrids katolska församling i Borås.

Legenden om S:t Sigfrid är hämtad ur Asar, Vikingar, Helgon av Stig Lindholm.

I Sverige levde en god kung vid namn Olov som var en mycket vis man. Han var hedning, ty han hade inte hört något annat. Ingen hade predikat om Kristus för honom.

Kung Olov levde i stor vänskap med Englands kung. De hedrade varandra med kungliga gåvor och hade slutit förbund mellan sig. En gång bad kung Olov att Englands kung skulle sända honom en kristen man. Kung Olov ville, att någon kom och predikade om Kristus och den rätta kristna tron här i landet. Då Englands kung fick veta

Helgon går ett steg i taget.

detta blev han mycket glad. Han kallade samman alla präster och lärde män i sitt rike. Bland dem var S:t Sigfrid. Inför alla dessa män kunngjorde han den svenske kungens önskan. Till en början fanns det ingen som ville fara till Sverige. Alla hade hört hur grymma hedningarna i landet var. Men Gud allsmäktig vet allting innan det händer. Han hade redan utsett S:t Sigfrid att frälsa många själar i detta rike. Sedan man hade talat och överlagt mycket om saken sade S:t Sigfrid: - Det är

Guds vilja att detta folk kommer till kristen tro. Jag mottar uppdraget att fara. Som Gud vill, kom han på steniga vägar och genom täta skogar till sydligaste Sverige, till det land som heter Varend. Där fanns mycket gott, såsom goda fiskevatten, bin, honung, åkrar, vackra ängar och väldiga skogar med mycket villebråd i. Det var till denna bygd som S:t Sigfrid först kom, till den stad som heter Växjö. Där lät S:t Sigfrid slå upp sitt hus, vid en grön och vänlig äng. Han hade tre systemsöner med sig som

alla tillhörde samma klosterorden. Den ene hette Unaman, den andre hette Sunaman, den tredje Vinaman.

En dag var S:t Sigfrid mycket trött. Han gick in i huset för att vila. När Unaman såg detta, följde han efter och höll vakt hos honom. Medan S:t Sigfrid sov, kom en ängel till honom i drömmen med mycket ljus och strålande ansikte. Ängeln sade: *Stå genast upp, du Guds älskade, och följ mig.* S:t Sigfrid tyckte att han steg upp i drömmen och gick ut med ängeln. Och ängeln

visade honom var han skulle bygga en kyrka. Sedan försvann den.

Då S:t Sigfrid vaknade, var ingen annan hos honom än Unaman. Han frågade honom: *Var någon här inne, medan jag sov? - Nej,* svarade Unaman. *Jag tyckte sade S:t Sigfrid, att det var en man här. Han sade till mig: "Stå upp och följ mig." Jag följde honom, och han visade mig platsen, där jag skulle bygga Guds kyrka. Låt oss gå och se om drömmen är sann.* När de båda kom till platsen, såg de allt som ängeln hade visat S:t Sigfrid.

Och de prisade Gud som alltid ger de sina hopp. Där byggde de också en kyrka. Folket i Varend kom till S:t Sigfrid och tog emot tro på Gud. Alla förvånade sig över hans ord, ty Gud ledde hans sak och upplyste deras hjärtan, när de lyssnade.

Dag efter dag spred sig ryktet om S:t Sigfrid allt längre. Så småningom nådde det Kung Olov Skötkonung. Han skickade bud efter S:t Sigfrid och bad honom komma till sig. S:t Sigfrid satte Unaman att vårda kyrkan i Varend. Själv begav han sig till Sveriges

kung. De möttes vid Kinnekulle. Kungen gladdes över hans besök och tog emot honom med stor heder. Några dagar senare mottog kungen dopet vid Husaby källa med hela sin

Helgon ser det som är gott i andra

familj och allt sitt husfolk. S:t Sigfrid gav sig inte någon ro. Dagligen predikade han för kungens husfolk i Husaby, ty de var mycket långt borta från den kristna tron. Men S:t Sigfrid såg att

folket tog emot kristendomen och att Gud bekymrade sig om hans arbete. Det gladdde honom mycket.

Medan S:t Sigfrid var hos kung Olov, stannade hans tre systemsöner Unaman, Sunaman och Vinaman i Växjö för att ta hand om de kristna där. En natt gick några män in till dem medan de sov, slog ihjäl dem och högg halsen av dem. Sedan de hade fullbordat det skamliga mordet, tog männen deras huvuden och lade dem i ett kar. Vid karet

band de fast en stor sten. Därefter sänkte de alltsammans i sjön invid kyrkan i Växjö.

En dag fick S:t Sigfrid höra att hans systemsöner blivit mördade. Då återvände han genast till Växjö, orolig över vad som hänt.

Han sparade inte sig själv i Guds tjänst. Om nätterna

vakade han i bön. På dagarna predikade han. De som ville bli kristna tog han vänligt emot. Och över dem som avföll från den kristna tron sörjde han djupt. Men vad hade blivit av hans tre systemsöner?

S:t Sigfrid bad länge, att Gud skulle ge honom ett tecken.

En natt gick han sorgsen ut ur sitt hus. Han fortsatte

vägen runt sjön, som ligger invid kyrkan. S:t Sigfrid gick försänkt i sina tankar. Men plötsligt såg han tre ljusglimma som stjärnor i mörkret. Ljusen kom från öster och de närmade sig land. Då de var tillräckligt nära, drog S:t Sigfrid skorna av sina fötter och gick ut i vattnet. Han kom så nära, att han kunde sträcka fram handen och ta ljusen.

Men då försvann de. S:t Sigfrid letade i vattnet.

Där fann han inte de tre ljusen. Däremot såg han ett kar med tre huvuden och en

stor sten, som sänkte karet till sjöbottnen.

S:t Sigfrid tog upp karet och förde det i land. Men han

fortsatte att arbeta allt ivrigare för Guds sak. Han vann många människor för Kristus och för tron.

EN RESA TILLBAKA I TIDEN

Året är 1160. Den svenska kungen heter *Erik Jedvardsson*. I tio år har han styrt landet. Han lever ett hedrande liv och har ett milt sinne. Han ivrar för att lag och ordning skall upprätthållas i landet, bygger nya kyrkor och förbättrar gudstjänster. Tillsammans med biskop Henrik drar han också på korståg till Finland för att vinna folket för den kristna tron. Men den 18 maj händer något som får stor betydelse för framtiden.

Kung Erik är i mässan – det är Kristi Himmelfärdsfesten. En budbärare kommer med ett meddelande om att fienden (den danske prinsen och hans soldater) står utanför kyrkan. Erik skulle helst av allt vilja vara kvar i lugn och ro, vilket tyvärr inte går. Han överlämnar sig åt Gud, gör korstecknet och lämnar så kyrkan för att möta fienden. Det blir en svår strid för kungen och hans män. Fienderna är så många. Gång på gång ger de sig på kungen och snart ligger han slagen på marken. Ändå fortsätter de att pina och håna och slå honom, tills de slutligen hugger av hans huvud. Den döde kungen begravs sedan i den kyrka han själv varit med om att låta bygga.

Det här får man veta genom S:t Erikslegenden. Den berättar vidare om underverk som skedde vid kungens död och senare även vid hans grav. Bland annat sägs det, att på den plats där kungens blod rann ned på marken flöt en källa upp, den så kallade Erikskällan. Den finns kvar än idag, och kommer du till Uppsala kan du titta på den. Den ligger på domkyrkans norra sida mellan kyrkan och Fyrisån.

Allt detta som du nu läst om bidrog till att kung Erik snart kom att helgonförklaras. Och i Uppsala gjorde man som seden var när någon blev helgonförklarad, man sökte efter

kvarlevorna och dessa lade man i en hålighet i altaret eller i ett vackert skrin som ställdes på en väl synlig plats. Sankt Eriks skrin är Uppsala Domkyrkas förnämsta skatt. Där ligger stora delar av kungens skelett med spår av svärdshuggen, och även hans krona, som är Sveriges äldst bevarade kungakrona. Passa på att titta på den, när Du är i Uppsala domkyrka! Där finns det mycket att se på, och man känner sig verkligen förflyttad bakåt i historien!

Den nuvarande Domkyrkan fanns inte på Erikstid. Det var i Heliga trefaldighets kyrka, som stod där högaltaret nu står, som Erik var med om sin sista mässa.

Du vet väl, att den helige Erik blivit hela Sveriges nationalhelgon?

(efter Erika Bergström, ZOOM nr 1/90)

JAG – FRANCISCUS!

Jag föddes i Assisi i Italien. Min far var en rik affärsman, och min mor kom från en förnäm familj. Jag var en ung man som drömde om att bli riddare. I kriget mellan städerna Assisi och Perugia blev jag soldat och kämpade för Assisi. Men jag blev tillfångatagen och under fångenskapen blev jag sjuk. Då funderade jag mycket på livet. Vad skulle allting betyda?

När jag släpptes fri, fortsatte jag att fundera och att be till Gud. En dag var jag i en liten kyrka – San Damiano –och då hörde jag Kristi röst som sade till mig:

”Gå och bygg upp mitt hussom är nära att störta samman.”

Då upptäckte jag, att Gud hade en uppgift för mig: jag skulle bygga upp hans kyrka. Först tänkte jag, att jag skulle bygga upp ett gammalt kapell, men sedan förstod jag, att jag skulle hjälpa många människor att bli kristna. Men hur skulle jag göra det?

Jag upptäckte först att det fanns fattiga människor som behövde hjälp. Jag sålde helt enkelt tyg ur min fars affär för att få pengar till att kunna hjälpa dem. Naturligtvis blev min far arg och han ville, att jag skulle köpa tillbaka tyget. Men jag tyckte inte, att jag hade gjort något fel – min fars tyg var också mitt tyg. Då sa min far, att jag inte längre var hans son. Då la jag mina kläder framför honom och sa: Du är inte längre min far. Nu säger jag: Fader i himmelen.

Den helige Franciscus

Jag var mycket engagerad och lämnade min familj. Jag grundade en orden – många unga män följde mig. De ville leva som jag – fattiga och i gemenskap. Vi predikade överallt och många människor kom till tro igen.

Jag hade en speciell inställning till naturen: jag kallade djur och blommor mina bröder och systrar, för jag tycker att de är lika fina som vi människor. Jag skrev en dikt om det här, och den kallas för **"Solsången"** (Cecilia 38).

(syster Elisabet, ZOOM nr 3/90)

SOLSÅNGEN

1 Tack, go - de Gud, för allt som finns. Först bro - der Sol
av al - la ting. Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja. Vår
bro - der lå - ter da - gen gry, ditt tec - ken är han i vår
rymd. Tack för al - la di - na un - der. Hal - le -
lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja.

Text: Franciscus av Assisi 1220-talet
O Hartman 1979
Musik: Köln 1623

2. Du tänder varje stjärnenatt,
ger syster Måne hennes prakt.
Halleluja, halleluja.
Du sänder broder Vind att gå
från land till land och driva moln.
Tack för alla...

3. Sjung, syster Vatten, stäm din brunn,
bred ut ditt starka hav och sjung.
Halleluja, halleluja.
Nu faller regn på torra fält,
och träden lyser, marken gläds.
Tack för alla...

4. Hör ord i natten: "Varde ljus!"
Lys, broder Eld, och tacka Gud.
Halleluja, halleluja.
Giv härden glöd, lys upp vår stad,
(lita) dess ljus når vida över hav.
Tack för alla...

5. Tack, gode Gud, för moder Jord.
Än bär hon oss och vad vi gjort.
Halleluja, halleluja.
Hon bringar träd och frukter fram
och blomstersmyckar alla land.
Tack för alla...

6. Tack, Gud, för syster Död, som tar
allt levande i sitt förvar.
Halleluja, halleluja.
Hon för oss i sin tysta vagn
en afton hem från mödans mark.
Tack för alla...

7. Må dag och natt, må liv och död
nu lova Gud i samma kör.
Halleluja, halleluja.
En enda sång i allt som finns,
min Gud, min Gud och alla ting.
Tack för alla...

LEGENDEN OM KRISTOFFER

Kristoffer bodde sedan flera år ensam vid en stor flod, som han hjälpte människor att komma över. En morgon när han satt inne i sin koja, hörde han någon som ropade på honom. Han gick genast ut, men kunde inte se någon. Då han gått in igen, hörde han på nytt någon ropa:

Kom och hjälp mig över floden!

Kristoffer gick ut men kunde inte heller denna gång se någon. Förgrymmad gick han in igen.

Kanske är det någon som skojar med mig, tänkte han.

Då hörde han för tredje gången, hur någon ropade hans namn och när han gick ut, såg han äntligen vem det var. Det var ett litet barn som satt ensam på stranden.

Ett sådant litet knyte blir ingen konst att få över, sa Kristoffer till sig själv och lyfte upp det lilla barnet på sina axlar.

Men när han började gå över floden hände det något märkvärdigt. Vattnet blev högre och högre, samtidigt som barnet blev tyngre och tyngre. Snart nådde vattnet Kristoffer över bröstet.

Jag klarar det inte, tänkte han. Barnet är så tungt! Det känns som om det vore av bly! Kanske drunknar vi båda två.

Men hur det nu var, så klarade Kristoffer både sig och barnet över. När han utmattad sjönk ner på den andra stranden, kunde han inte låta bli att tala om för barnet hur svårt det varit.

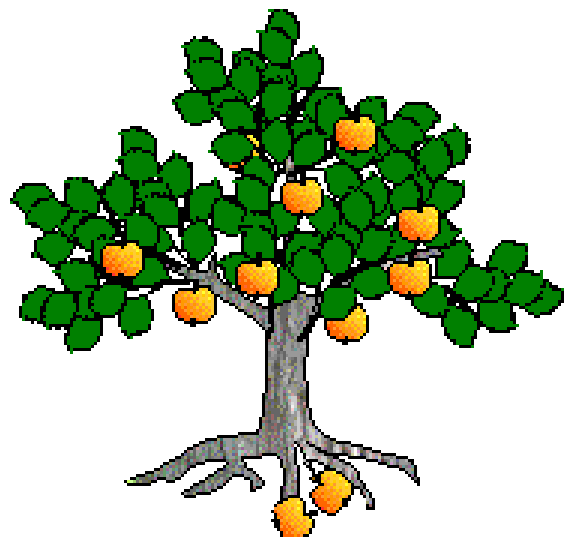
Det var som om jag burit hela världen på mina axlar, klagade han.

Då öppnade barnet munnen och sa:

Förundra dig inte, Kristoffer. Du har burit mer än hela världen på dina axlar. Himmel och jord och alla världens synder har du burit. Jag är den du tjänar i ditt arbete! Jag är Kristus!

Och för att Kristoffer skulle förstå att det var sant, lovade han att om Kristoffer stack ned sin vandringskäpp i marken när han kom hem, så skulle den redan nästa dag både blomma och bära frukt. Då Kristus hade sagt det, var han plötsligt försvunnen och kvar stod Kristoffer och tittade förvånat på sin käpp.

Då han kom tillbaka till sin hydda, gjorde han hur som helst som barnet sagt och stack ner käppen i jorden. Och mycket riktigt: nästa morgon hade käppen fått både blad och blommor och bar dessutom de underbaraste frukter. Då förstod Kristoffer, att han äntligen hade träffat den som var allra störst och mäktigast och han fortsatte att tjäna honom i hela sitt liv.

(berättat av Anne Dunér, hämtat ur ZOOM nr 5/90)

”LÅT MIG DÖ I STÄLLET!”

Bråkstaken som blev ett helgon

Maximilian hette egentligen Raimond Kolbe. Han föddes i Polen år 1894.

När Raimond och hans bröder var små fick de hjälpa till mycket hemma. Raimond tyckte bäst om att jobba i familjens trädgård och älskade att plantera frön för att se dem växa upp. Han lärde sig läsa och skriva av sina föräldrar, för det fanns ingen skola där han bodde.

Raimond var påhittig och ibland också ganska bråkig. En dag när hans mamma var väldigt trött på honom, sa hon: *”Vad skall de bli av dig, min pojke?”* Raimond blev ledsen för att hans mamma var trött på honom. Han sprang iväg till kyrkan och bad till Jungfru Maria. *”Vad skall det bli av mig?”* Då visade sig jungfru Maria för honom och sa att han skulle bli martyr och dö för sin tro.

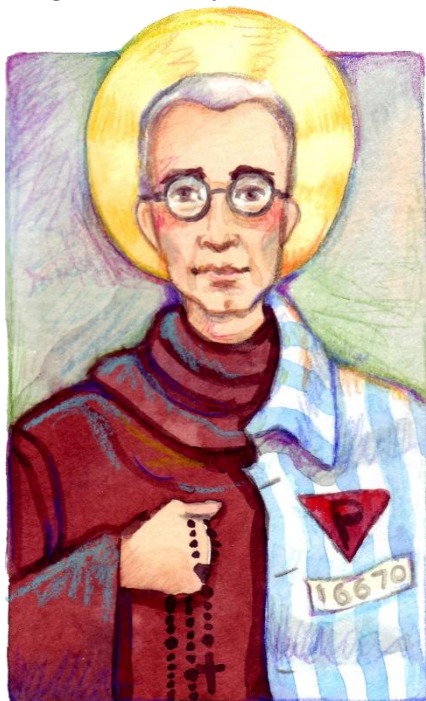
När detta hände var Raimond tio år. Tre år senare åkte han tillsammans med sin bror till Österrike för att gå i skolan där. Efter tre år där blev han franciskan och bytte namn till Maximilian. I oktober 1917 grundade Maximilian Kolbe **”Militia Maria Immaculata”** (Jungfru Marias Riddare). Det är ett sällskap som vill hjälpa människor att erövra världen med hjälp av **”Den Obefläckade”** – jungfru Maria. Maximilian gick alltid omkring med Mariamedaljonger som han gav till människor han mötte. Senare startade Maximilian en tidning som också hette **”Jungfru Marias Riddare”**. Han ville att alla skulle läsa den, både de som trodde och de som inte trodde på Gud.

När andra världskriget bröt ut 1939, flyttade de flesta av bröderna från klostret i Niepokalanow, där Maximilian bodde. Men Maximilian och några andra stannade kvar och tog hand om sårade soldater och klostret blev sjukhus. 1942 – när det varit krig i två och ett halvt år – blev Maximilian tagen av tyskarna och sattes i fängelse i Warszawa. Tyskarna hade ockuperat Polen. De visste hur populär Maximilian var bland det polska folket och ville, att han skulle arbeta för dem, men det ville inte Maximilian. Efter några månader i fängelset blev Maximilian skickad till koncentrationslägret i Auschwitz. Både i fängelset och i lägret höll han på och uppmuntrade sin medfångar att inte ge upp:

”Tappa inte modet. Den obefläckade finns här. Hon hjälper. Inget lidande är förgäves.”

En kväll på sommaren hade en av fångarna i Maximilians barack rymt. Som straff för det skulle tio av dem som var kvar dö. Vakten pekade ut tio stycken. En av dem var en ung man som grät, när han blev utpekad. Maximilian sa, att han ville ta den unge mannens plats, för han var själv gammal och onyttig, medan den unge mannen hade fru och små barn.

De tio dödsdömda blev instängda i en bunker, där de fick stanna tills de dog. De fick ingen mat och inget att dricka. Varje morgon kom vakten och hämtade dem som hade dött. Maximilian och de andra sjöng och bad rosenkransen. Efter två veckor hade alla fångarna dött. Maximilian dog som martyr för människorna och för junfru Maria.

MODER TERESA – KÄRLEKENS MISSIONÄR

Gud har skapat alla och behöver varje människa. Därför får vi inte stöta bort någon. Vi måste lära oss att leva med varandra, att bry oss om varandra. Det är lätt att bry sig om dem man känner och tycker om. Men hur är det med de andra? Bryr vi oss verkligen om dem? På ett riktigt sätt? Vi får aldrig någonsin glömma bort, att alla människor har samma människovärde, och att alla är värda att bry sig om. En människa är viktigare än allt guld i världen.

En som verkligen förstått detta är Moder Teresa. Hon visar oss vad vi kan göra. För det viktiga är inte hur mycket vi gör, utan att vi gör det vi kan. Och att vi gör det av kärlek. Många vill göra det som verkar stort och märkvärdigt, men ytterst få vill ta sig an de små och obetydliga uppgifterna. Ändå är det där vi alla måste börja. Förresten finns det väl egentligen inte något som är "för litet", om bara det man gör, görs på ett kärleksfullt sätt. Tänk bara vad ett litet leende kan göra underverk!

SÅ HÄR BERÄTTAR MODER TERESA OM SIG SJÄLV.

Jag föddes 1910 i Skopje i Jugoslavien. När jag fyllde 18 år blev jag Lorettosyster och kom till Indien. Jag blev lärarinna och undervisade i en skola för rika barn.

En dag hade jag ledigt och åkte till en annan plats – till Darjeeling. På stationen såg jag många utfattiga människor som helt enkelt låg på gatan. Många av dem var döende. Ingen brydde sig om dem. Jag var mycket besviken. På tåget hörde jag en röst som sade åt mig att lämna allt och bege mig ut i slummen. Det var ett stort steg och det betydde att jag skulle lämna mig kloster. Var det rätt? Jag skrev till påven Pius och bad att få utträda ur Lorettosystrarnas orden och sedan började jag ensam att arbeta bland de allra fattigaste.

Jag fick pengar av någon och kunde köpa ett hus. Dit hämtade jag döende människor. De skulle inte dö ensamma på gatan, utan någon skulle vara i deras närhet. Det är mycket viktigt när någon måste dö. Så småningom kom unga flickor till mig som också ville hjälpa de fattiga. Flera av dem hade varit mina elever i skolan.

År 1950 grundade jag en ny ordensgemenskap – barmhärtighetssystrarna. Man kan känna igen oss på vår dräkt: vi bär en sari som de fattigaste kvinnorna har – vit med blå rand.

I dag är vi omkring 4500 systrar. Vi arbetar i hela världen i nödens brännpunkter, det vill säga där nöden är störst. Vi har "hem för döende", fattigapotek, leprakliniker, hem för ensamma mödrar,... Ur soptunnor och från trösklar plockar vi upp utsatta barn, bär hem dem och uppfostrar dem.

I varje människa som behöver hjälp ser vi Kristus som sade: "Vad ni har gjort för någon av dessa mina minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig." (Matteus 25).

Idag finns det också män som arbetar och lever som vi. De kallas för våra bröder.

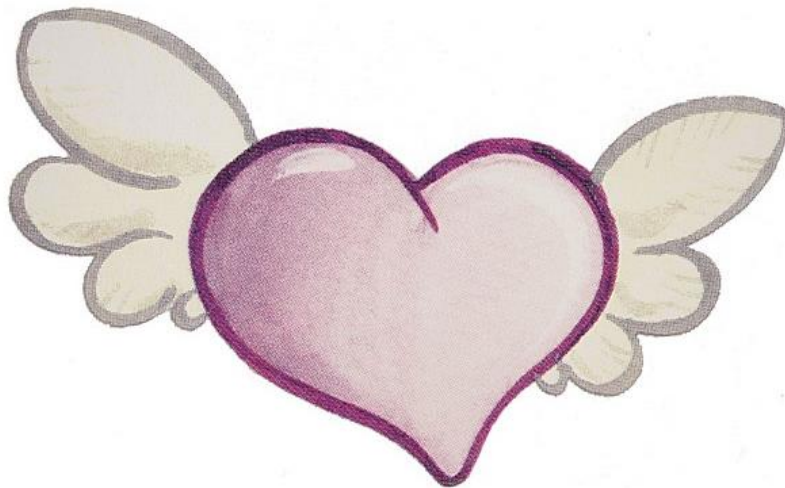
Varje morgon går vi först till mässan. Det är mycket viktigt för oss. Annars skulle vi inte klara vårt arbete. Vi mediterar och ber och sedan går vi till våra arbetsplatser. Utan vår tro på Gud skulle vi inte klara det.

Moder Teresa helgonförklarades 2016 av påven Franciskus.

(Nedskrivet av syster Elisabeth i ZOOM 3/90)

Vi behöver inte vara mitt i slummen i Calcutta som Moder Teresa för att "ta efter henne" och göra gott. Det finns så mycket annat vi kan göra för att glädja någon – hemma, i skolan eller bland kompisar. Tänk efter vad du själv skulle kunna göra för att hjälpa eller glädja någon i din omgivning?

*Du kan också läsa **MODER TERESAS BETRÄKTELSE**, så får du lite mer hjälp att tänka efter vad du själv kan göra.*

MODER TERESAS BETRÄKTELSE

När jag var hungrig, gav du mig att äta,
när jag var törstig, gav du mig att dricka.

När jag var hemlös, öppnade du din dörr,
när jag var naken, gav du mig din kappa.

När jag var trött, hjälpte du mig att finna ro,
när jag var bekymrad, stillade du min oro.

När jag var liten, lärde du mig att läsa,
när jag var ensam, fann jag kärlek hos dig.

När jag var i fängelse, kom du till min cell,
när jag låg sjuk, hade du omsorg om mig.

I främmande land fick du mig
att känna mig hemma,
när jag var arbetslös
gav du mig ett jobb.

(Ur Följ med och se, KPN 1983)

När jag var en afrikan, en kines
eller en vit, hånad och bespottad,
då bar du mitt kors.

När jag var gammal, log du så milt
mot mig.
när jag var rastlös, förstod du och
hörde på.

Du såg mig höljda i spott och blod,
och kända mina drag,
fast sköljda i svett.

När de skrattade åt mig,
stod du vid min sida,
när jag var glad,
delade du min glädje.

På de sår jag fått i striden
lade du ett förband,
när jag sökte efter vänlighet,
sträckte du ut en hand.

Känner du igen några meningar? Läs **Matt 25: 31-40** och jämför.

BÖN OM FRED

Led mig från död till liv
Från villfarelse till sanning.
Led mig från förtvivlan till hopp
Från fruktan till förtröstan.
Led mig från hat till kärlek
Från krig till fred.
Låd frid råda i våra hjärtan,
Fred på vår jord och fred i hela kosmos.

Denna i vidaste mening ekumeniska bön av indiern Satish Kumar bads första gången offentligt av Moder Teresa den 6 augusti 1981 i en kyrka i London.

Sophie Scholl

I Kristus har Guds son, som ingenting behöver och inte tvingas av någon nödvändighet, stigit in i tiden och blivit människa. Det har

han i sin oändliga kärlek gjort för att föra en vilsegången värld tillbaka till Fadern och till ett nytt liv.

Att tro är att anse Kristi uppfattning som de sanna, att anse den verklighet som han förkunnar som den slutgiltiga, att med den kraft som han själv ger oss leva sitt liv i hans efterföljd. I detta livs innersta kärna finns offret.

En troende som frambär ett offer genom att följa Kristi bud, hoppas väl också att det skall vara honom till hjälp i hans nuvarande liv –

hur skulle han kunna undgå att hysa det hoppet? – men han är inte alls beroende av att den förhoppningen går i uppfyllelse, för hans offer har en helt annan mening. Det kan misslyckas, och det kan förbli verkningslöst i den tillvaro vi kan se. Det kan försvinna i det okändas dunkel. Men ingenting av detta upphäver dess egentliga betydelse. I sista hand sker offret enbart inför Gud, anförtros Hans vetskap och läggs i Hans hand, så att Han när Han skall göra upp räkningen med världen kan foga in det var Han vill.

Det är ur djupet av denna gemenskap som de motiv sprungit fram som styrt de människors liv, vilkas minne vi nu firar. Därmed vill vi inte påstå att de var något alldeles extra. De var vanliga människor, även om de levde sina liv intensivt: de gladdes åt det sköna i livet och de bar de plågor som lades på dem. De såg framåt, var

beredda att göra så gott de kunde och hoppades på de löften som ungdom alltid innebär. De var övertygade kristna. Tron omslöt dem, och deras själs rötter hämtade näring ur dess djup. På vilket sätt de kom till medvetande om de ytersta tolkningarna har vi inte att undersöka här. Men att det skedde är visst, om än fördolt och på omvägar. De kämpade för andens frihet och människans ära, och deras namn är för alltid förbundna med den kampen. Innerst levde de i strålglansen från Kristi offer, och behövde inte söka sina motiv utifrån vår tillvaro: de hade sitt ursprung i den eviga kärleken.

Romano Guardini i ett anförande till minne av Sophie Scholl och Hans Scholl, Christoph Probst, Alexander Schmorell, Willi Graf och professor Huber.

Jag kan inte förstå hur ”fromma” människor i dag tvivlar på att Gud existerar, bara för att människor vill utplåna hans spår med svärd

och skändliga handlingar. Som om Gud inte hade makt. (Jag känner ju, att jag ligger i hans hand.)

Det räddande ljuset

Röda plakat ropade i februari 1943 ut på MÜNCHENS GATOR: "På grund av högförräderi har följande dömts till döden: 24-åriga Christoph Probst, 25-åriga Hans Scholl, 22-åriga Sophie Scholl. Domen har verkställts."

Tio år tidigare – efter Weimarrepublikens fall och efter inflationens kaos och ekonomiska kriser – hade man kunnat andas ut i Tyskland. "Nu skall allt bli bättre", sade man. "Hitler har tagit rodret." Miljoner människor litade på führerns löften: han skulle inte ge sig förrän varenda tysk var en fri och lycklig människa. Sophie Scholl och hennes fyra syskon, som strax före det nazistiska "Machtübernahme" flyttat till Ulm och gick i

skolan där, gick med i Hitlerjugend. De var begeistrade över mötena, vandringsturerna och utfärderna. Men fadern tyckte inte om det. "Tro inte på dem!" sade han. En minoritet i Tyskland såg från början Hitler som en irrande komet som i sitt fall river med sig allt som är bundet till den som till en sol, och inte lämnar mycket annat kvar än bränd jord. De genomsågade honom och hans tusenårsrike och ansåg att han förkroppsligade Antikrists sataniska makt, den Antikrist som i Uppenbarelsebokens trettonde kapitel beskrivs som "odjuret ur avgrunden".

Den allt större andliga likriktningen inom partiet började göra syskonen Scholl betänksamma. Deras entusiasm förbyttes i sorg och vrede när de fick höra om förföljelsen av judarna och om att de som tänkte annorlunda försvann i koncentrationslägren. Nu såg de mörkret.

Som avslutning på ett för dem oförglömligt samtal sade fadern till dem: "Det enda jag begär är att ni skall gå rakryggade och fria genom livet, även om det är svårt."

När Sophie Scholl var tjugoett år gammal började hon studera biologi och filosofi i München. Hon bodde hos sin bror Hans, som studerade medicin, och lärde genom honom känna en grupp studenter, i vilken motståndet mot denna regim, som grundade sig på lögn, hat och ofrihet, växte.

Strax efter katastrofen i Stalingrad skedde något oerhört vid universitetet. Stencilerade lappar gick ur hand i hand. "Vita rosens flygblad"... Gör passivt motstånd – m o t s t å n d – hindra denna ateistiska krigsmaskin att rulla vidare..." Sophie förstod att det var brodern, och trots att han bävade för hennes säkerhet invigde han henne. Syskonen och deras vänner författade, stencilerade och spred nya flygblad – ända borta i Wien, Freiburg, Hamburg. En natt skrev de med vit färg på sjuttio hus längs Ludwigstrasse i München: "Ner med Hitler!" När Hans och Sophie den 18 februari 1943 stod och kastade ner tusentals flygblad från trapphuset i universitetets hall, greps de. När Gestapo förhörde dem tog de allt på sig för att vännerna skulle klara sig. Folkdomstolen dömde dem vid en summarisk rättegång till döden.

Det var framför att deras sista dagar som visade deras liv, så fullt av glädje, ångest, vrede och hopp, hämtade sin oövervinneliga kraft och mening från Honom som sade: "Jag är världens ljus" – "ni är världens ljus." Den 22 februari 1943 blev de avrättade.

Literatur: Inge Scholl, Vita rosen, Bokförl. I. Olsson, Sthlm 1974.

Ki-dok Katolsk information och dokumentation, S:t Johannesgatan 22 A, 752 35 Uppsala.

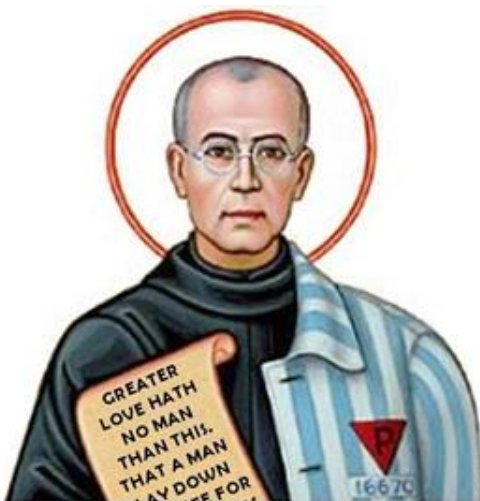

TRE KRISTNA FÖREBILDER FÖR VÅR TID:

MAXIMILIAN KOLBE – MODER TERESA – SOPHIE SCHOLL

Vilka var de här människorna? På vilket sätt förverkligade/förverkligar de evangeliet i sina liv? Läs berättelserna om dem och fundera över och diskutera vilka aspekter i evangeliet de levandegjort i sina liv.

Bilaga: Texter som hämtats ur "Trons människor – Kristna porträtt", utgivna, av Kidok, Katolsk information och dokumentation, S:t Johannesgat. 22A, 752 35 Uppsala.

Maximilian Kolbe

Moder Teresa

Sophie Scholl

Martinsvisa

Visan berättar om Martin av Tours, biskop och helgon, och kan lätt dramatiseras. Margareta Murray-Nyman har bearbetat det tyska originalet.

Sankt Mar - tin, Sankt Mar - tin, Sankt Mar - tin ri - der fram i - dag. "Fall,

snö! Blås, vind! Det kla - rar jag. Min häst är snabb, min

man - tel varm, den skyd - dar bå - de ben och arm."

1. Sankt Martin rider fram idag.

(Martin:) "Fall, snö! Blås, vind! Det klarar jag.

Min häst är snabb, min mantel varm,
den skyddar både ben och arm."

2. (Tiggaren:) "Din mantel skyddar ben och arm - men, Martin, jag är inte varm, Så stanna om du vill mig väl, för annars fryser jag ihjäl."

3. Sankt Martin håller hästen in.

(M:) "Min mantel, vän, är också din. Vi delar den!" och här och nu Skär Martin mandeln mitt itu.

4. (T:) "Sankt Martin, vad du gjort mot mig är storsint och jag tackar dig. Din mantel gav mig liv på nytt. Mitt missmod är i tillit bytt.

5. Den natten står vid Martins bädd en man i delad mantel klädd. Sankt Martin, ser du vem det är som delad mantel på sig bär?

6. (Kristus:) "Vet, Martin, när du vände dig mot tiggaren – var det mot mig."

(M:) "Nu ser jag, Herre, vem du är. Jag är så glad att du är här!"

7. Sankt Martin rider fram idag.

(M:) "Bli biskop, det vill inte jag. Jag gömmer mig!" Men gässen vet var Martin finns - och röjer det.

8. Sankt Martin lever bland oss än. Han är vår förebild och vän, och därför vill vi tacka för vad Martin gjort – och Martin gör.

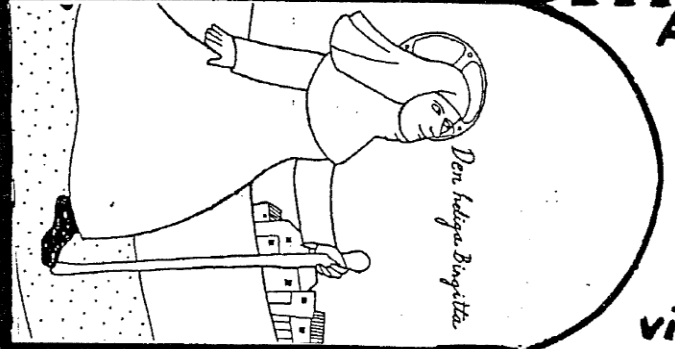
(UR Kateketnytt nummer 1 1994)

Den helige Franciscus

vik
A

Den heliga Birgitta

vik
B

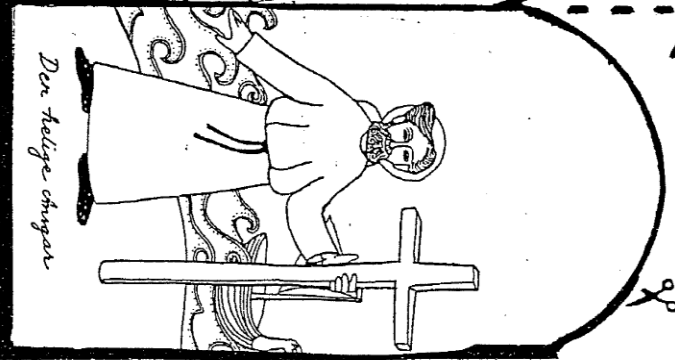

vik
B

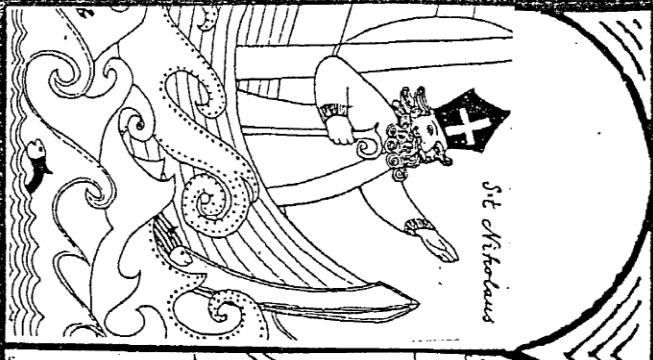

Den heliga Katarina

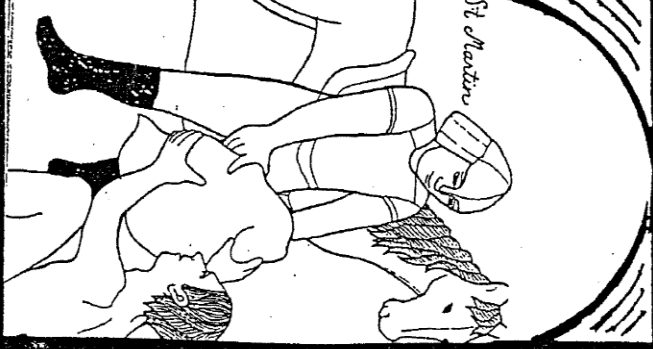
vik
A

Den helige Andras

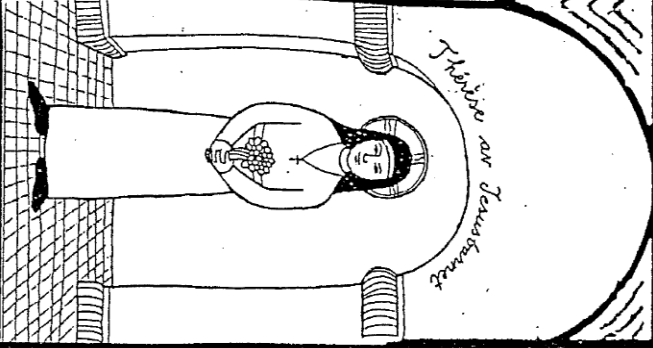
S:t Nikolaus

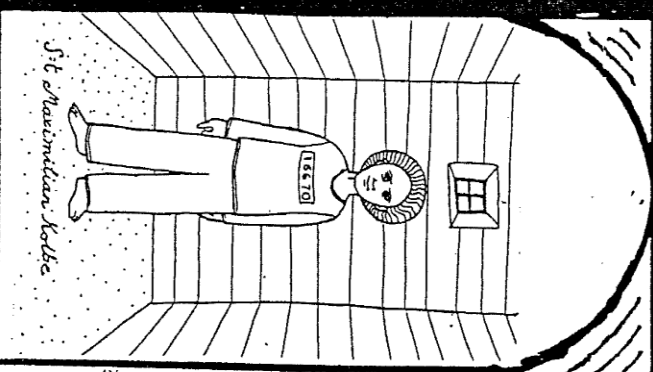
S:t Martin

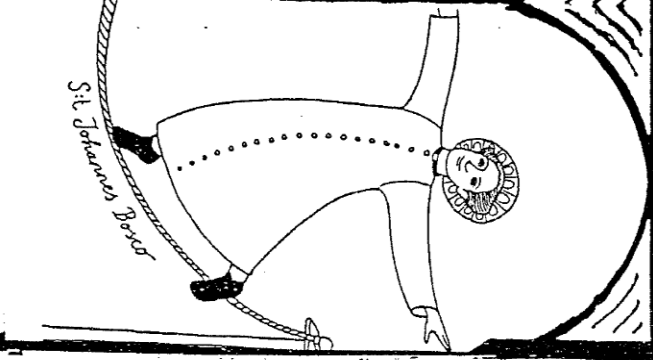
S:t Lucia

Heliga av Janskanen

S:t Martinus, kotte

S:t Johannes Boppe

Enkel dramatisering
Maria Elisabeth Hesselblad
Festdag 4 juni

Bakgrund

Maria Elisabeth Hesselblad föddes den 4 juni 1870 i Fåglavik i Västergötland. Familjen var djupt religiös men hade begränsade medel, faderns lanthandel gick i konkurs. När Elisabeth var tolv år fick familjen flytta till fattighuset i Skövde.

Sverige var ett fattigt land på denna tid, över en miljon svenskar emigrerade till USA som det vi idag skulle kalla "ekonomiska flyktingar". Vid 18 års ålder valde även Elisabeth att flytta till USA i en strävan efter att försörja sin familj och få möjlighet att utbilda sig. I USA kom hon i kontakt med katolska kyrkan och efter en längre tids studier blev hon upptagen i kyrkans fulla gemenskap den 15 augusti 1902.

Elisabeth började studera medicin med hoppet att bli läkare. Men hennes hälsa var svag och hon tvingades avbryta sina studier. Under en resa till Rom fick hon en kallelse att återföra Birgittaorden till Birgittahuset vid Piazza Farnese men också till Sverige. Hon inträdde i karmelitorden 1906 men avgav löftena i Birgittinerordens dräkt. De första postulanterna samlades runt henne 1911 och 1920 fick denna nya gren av Birgittaorden sin kyrkliga stadsfästelse. Senare fick Birgittasystrarna ha sitt moderhus i Birgittas hus vid Piazza Farnese.

Under andra världskriget gömde hon judar i klostret och hindrade nazister från att gripa dem. För detta fick hon utmärkelsen "Rättfärdig bland folken" av den israeliska staten. Moder Maria Elisabeth Hesselblad avled 1957 i Birgittahuset i Rom.

Idag finns över 50 kloster i olika länder, i Sverige finns Birgittasystrarna i Djursholm och i Falun (i Vadstena finns Birgittasystrar som tillhör den gren som grundades av heliga Birgitta). År 2000 saligförklarades Elisabeth av påven Johannes Paulus II och 2016 blir hon helgonförklarad av påven Franciskus.

Helgondramatiseringen är mycket enkel, den går att framföra utan någon repetition om ni önskar att använda den som en pedagogisk metod att bättre lära känna Maria Elisabeth Hesselblad i undervisningen. Barnen har inga repliker och behöver bara göra några enkla rörelser enligt anvisningarna nedan. Ni kan också använda toarullsfigurer. Naturligtvis kan man också lägga lite mer möda på dramatiseringen och då satsa mer på både kläder, rekvisita och kanske lägga in några repliker.

Längd: ca 10 minuter.

Roller

- Maria Elisabeth Hesselblad
- Mamma Karin
- Pappa Robert
- P Hagen
- Två nazister.
- Barn som gömmer sig.

Rekvisita

- Sjal att lägga över axlarna till mamma Karin.
- hatt eller keps till pappa Robert.
- liten docka som kan vara Elisabeth som bebis.
- Rosenkrans.
- Bok (för Elisabeths studier).
- Bibel.
- Svensk flagga.

Inledning

Börja med ett kort samtal med barnen.

- Idag ska vi lära känna ett speciellt helgon, Moder Maria Elisabeth Hesselblad.
- Vet någon vad ett helgon är?
- Ja, ett helgon är någon som är uppfylld av Guds kärlek och leder andra människor närmare Gud. Ett helgon är en särskild vän till Jesus Kristus. Helgon är inte felfria, men de öppnar dörren till Guds barmhärtighet.
- Nu har Sverige fått ett helt nytt helgon! Påven Franciskus har valt att helgonförklara en svensk kvinna som levde på 1900-talet, alltså för bara 70 år sedan. Det är en stor glädje för oss i Sverige, en stor välsignelse för oss alla!
- Nu ska ni få veta lite mer om vem Elisabeth var...

Nu börjar dramatiseringen...

- Här har vi mamma Karin.

(Bjud in ett barn till att vara Karin, ge henne en sjal över axlarna.)

- Karin kom från Västergötland, en liten stad som heter Fåglavik, inte långt från Skövde.
- Karin var gift med Robert!

(bjud in ett barn till att vara Robert, gärna med keps eller hatt på huvudet)

- Karin och Robert levde på 1800-talet. Robert hade en lanthandel och de fick sammanlagt 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13 barn!

(Låt barnen räkna med sina fingrar!)

- Men det var något speciellt med barn nummer fem, hon som senare fick namnet Elisabeth.

(Ge en liten docka till Karin, som får föreställa Elisabeth.)

- Redan när hon föddes fick Karin en känsla av att det skulle bli något särskilt med just henne. Karin och Robert trodde på Gud, de tackade honom för allt. Men deras liv var inte lätt, när Elisabeth var 12 år gick lanthandeln i konkurs och de blev fattiga. På den tiden kunde fattiga familjer få bo på fattighuset, och där fick familjen bo under en period.

(Låt Karin och Robert gå en runda i rummet och komma tillbaka och sätta sig på golvet.)

- Här är Elisabeth!

(Bjud in en flicka till att vara Elisabeth, låt henne stå bredvid Robert och Karin)

- När hon var 18 år gjorde hon redan sitt bästa för att arbeta och bidra till familjens försörjning. Men det var svårt, många var fattiga i Sverige på den tiden, och en hel miljon svenskar åkte faktiskt till USA för att de hoppades att livet där skulle bli bättre. Elisabeth bad Gud i sitt hjärta och frågade vad hon skulle göra. Skulle hon våga åka till USA helt själv? Ja, Gud gav henne mod: hon skulle våga den långa och farliga resan för att i USA fanns det bättre möjligheter till att utbilda sig och hitta jobb. Elisabeth ville absolut hjälpa sin familj, så med Guds svar i sitt hjärta gjorde hon den långa resan till New York med båten.

(Elisabeth låtsas kliva på en stor båt, vinkar ajö till Karin och Robert och gör en runda i rummet, vilket får föreställa hennes långa resa till USA. Karin och Robert sätter sig på sina platser igen.)

- Redan en timme efter att hon kom fram i USA fick hon ett arbete! Men senare blev hon svårt sjuk, hon lades in på sjukhus.

(Elisabeth lägger sig på golvet, hon har ont i magen, krampar sig...)

- Doktorn var mycket orolig, kanske skulle hon inte överleva? Elisabeth bad till Gud: om jag klarar detta, så hjälp mig att också kunna hjälpa andra, jag vill utbilda mig till sjuksköterska!
- Elisabeth blev frisk igen, och utbildade sig till sjuksköterska.

(Elisabeth reser sig upp igen och börjar läsa en tjock bok.)

- Som sjuksköterska kom hon hem till flera katolska familjer, hon blev mer och mer nyfiken på att få tillhöra den katolska kyrkan.

(Ge en rosenkrans till Elisabeth som hon börjar titta på noggrant.)

- Hon träffade en präst som heter p Hagen,

(Bjud in ett barn till att vara p Hagen.)

- han undervisade henne mycket om tron och hon studerade Bibeln.

(P Hagen ger henne en Bibel som hon börjar studera mycket. Sedan lär han henne att göra korstecknet.)

- Elisabeth var lycklig över att ha lärt känna den Katolska kyrkan, 1902 bestämde hon sig för att bli katolik.

(Elisabeth faller på knä, ler till Gud och gör korstecken, p Hagen välsignar henne. Sedan lämnar p Hagen.)

- Nu ville Elisabeth gå ännu längre, hon ville bli läkare! Men tyvärr blev hon svårt sjuk, och hamnade på sjukhus igen.

(Elisabeth får lägga sig på golvet igen, får en sjal över sig.)

- Nu trodde läkaren att hon skulle dö.
- Då sa Elisabeth: innan jag dör vill jag komma till Rom och se den staden där aposteln Petrus är begravnen och där den heliga Birgitta bodde. Hon hade blivit väldigt intresserad av den heliga Birgitta, Sveriges mest berömda och mest älskade helgon.
- Tack och lov hade hon tillräckligt med krafter kvar för att göra den långa resan över Atlanten igen.

(Elisabeth går en ronda.)

- När hon kom fram till Rom fick hon till sin glädje se det hus i vilket den heliga Birgitta hade bott. Då väckte Gud en stark längtan i hennes hjärta: Hon ville själv bli en Birgittasyter, och för Birgittasystrarna tillbaka igen till Sverige!
- Elisabeth blev en Birgittasyter.

(Elisabeth ställer sig på knä och får en vit duk på huvudet.)

- Hon fick påvens tillstånd att grunda en ny gren av Birgittasystrarna. Tillsammans med en liten grupp systrar kom hon tillbaka till Sverige, och grundade ett första kloster i Djursholm. Som ledare för dessa systrar kallades hon moder.
- Senare bodde Moder Elisabeth Hesseblad i Rom. När nazisterna kom till Rom gömde hon judar i sitt kloster för att rädda dem.
- Nazisterna knackade på dörren för att leta efter judarna i klostret.

(Bjud in några barn till att gömma sig under en filt. Två andra barn får vara arga nazister.)

- Moder Elisabeth var inte rädd. Hon sa: I detta kloster bestämmer den svenske kungen, här kommer ni inte in!

(Ge henne en svensk flagga med vilken hon kan stoppa nazisterna. Låt sedan de barn som gömt sig och nazisterna sätta sig igen.)

- Ja, med Guds hjälp hade hon verkligen blivit modig. Moder Elisabeth grundade många kloster. I sina kloster hade systrarna tid för bön och för att hjälpa dem som hade det svårt. De visade vägen till Gud för många människor.
- I Sverige finns Birgittakloster i både Djursholm utanför Stockholm och i Falun. Men ute i världen finns över 50 kloster i flera länder. Hon dog 1957, 87 år gammal.
- Vi firar Moder Elisabeth Hesselblad den 4 juni.
- Vi ber: Heliga Elisabeth, tack för allt du gjorde, du är en stor gåva för kyrkan men även för många människor runt hela jorden. Be för oss, så att vi också upptäcker allt det underbara Gud vill göra för oss om vi öppnar oss för honom.

Tacka alla som medverkat, särskilt den flicka som varit Elisabeth!

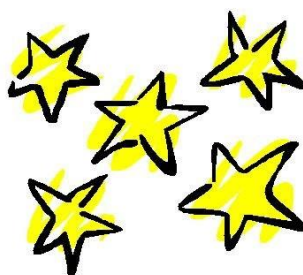
ALTARSKÅP

En helgonskara, samlad kring Maria och Jesusbarnet.

HELGON

(det kan vara *ett* men mest är det en *skara*)

... som stjärnorna på himlen

... som liljorna på marken

... som dropparna i havet ...

Så här gör du:

Klipp ut "altarskapet" utmed den yttre svarta linjen. Om du viker utmed de streck där det står **A** kan du ställa skåpet upp. Om du viker där det står **B** kan du stänga det, till exempel under fastetiden.

Färglägg helgonen, så blir skåpet ännu finare.

